

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11 м. Київ 01011

тел. (044) 254-56-73, факс 254-43-93

e-mail: inform@dkrp.gov.ua

Від _____ № _____

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг

*Про розгляд проекту
регуляторного акта*

Державною регуляторною службою України здійснено розгляд проекту розпорядження Нацкомфінпослуг «Про затвердження Вимог до методики розрахунку викупної суми за договором страхування життя» (далі – проект розпорядження) на його відповідність вимогам Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», а також документи, що додаються до проекту розпорядження, надіслані листом Нацкомфінпослуг від 06.03.2017 № 1521/12-5.

В аналізі регуляторного впливу до проекту розпорядження зазначено, що цілями проекту акту є забезпечення захисту прав споживачів послуг у сфері страхування про отримання чіткої інформації щодо гарантованого розміру викупної суми, включаючи інформації про нульовий розмір викупної суми у перші роки страхування, а також встановлення базового розміру викупної суми, нижче якого викупна сума не може бути встановлена страховиком у разі, якщо умовами договору чітко не передбачено визначення викупної суми.

Для досягнення вказаної цілі розробник проекту розпорядження пропонує затвердити Вимоги до методики розрахунку викупної суми за договором страхування життя (далі – проект Вимог).

Однак, за результатом розгляду Службою встановлено, що проект регуляторного акта потребує доопрацювання з урахуванням наступного.

Наданий розробником аналіз регуляторного впливу до проекту розпорядження не відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1151, (далі – Методика).

У розділі I «Визначення проблеми» АРВ згідно з вимогами Методики розробник повинен чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, зокрема:

- визначити причини її виникнення;
- оцінити важливість зазначеної проблеми, зокрема навести дані у цифровому чи кількісному вимірі, що доводять факт існування проблеми і характеризують її масштаб;
- визначити основні групи, на які вона справляє вплив;
- обґрунтувати, чому проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів.

Разом з тим, в АРВ до проекту розпорядження розробником не проаналізовано існуюче правове регулювання господарських та адміністративних відносин щодо яких склалась проблема, не доведено, чому існуючі регулювання не вирішують проблему та потребують вдосконалення.

Так, в аналізі регуляторного впливу розробник зазначає, що аналіз проблеми показує, що регулювання потрібне для спонукання страховика під час укладання договору *надавати споживачу чітку прозору інформацію щодо гарантованого розміру викупної суми, включаючи інформацію про нульовий розмір викупної суми у перші роки страхування*. Якщо за таких умов споживач свідомо погоджується на укладання договору, регулювання договірних відносин у цій частині не доцільне.

Провівши експертизу положень проекту розпорядження та аналізу його регуляторного впливу встановлено, що проектом регуляторного акта не встановлено вимоги до страховиків щодо надання чіткої та прозорої інформації страхувальнику щодо викупної суми, які б були передбачені умовами договору страхування життя.

Разом з тим, у доданих документах до проекту розпорядження, а саме у протоколі зауважень та пропозицій до проекту розпорядження пунктом 5 передбачалась можливість повідомлення страхувальника про розмір та обсяг викупної суми при укладенні договору страхування життя. Однак даний пункт розробником було виключено.

За позицією ДРС, зазначене обмежує права страхувальників, оскільки до укладення договору страхування життя страхувальник повинен бачити в самому договорі прописані суми, які має отримати від своїх платежів при достроковому розірванні договору в той або інший строк його дії.

У пункті 7 проекту Вимог розробник пропонує встановити параметри, за якими передбачається розраховувати базовий розмір викупної суми, а саме, *не більше 20 відсотків страхового платежу для договорів, термін дії яких не перевищує один рік; не більше 30 відсотків страхового платежу за перший рік такого договору - для договорів, термін дії яких більше одного року*.

Однак, зазначене положення є нечітким та може призвести до неоднакового застосування на практиці одних і тих же правових норм та, як наслідок, суб'єктивного підходу до того чи іншого суб'єкта господарювання, а також, створити передумови для можливих зловживань у даній сфері

правового регулювання, що в свою чергу може спричинити виникнення корупційних ризиків.

У даному випадку проект Вимог не відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», якою визначено, що забезпечення здійснення державної регуляторної політики включає, серед іншого, викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта.

Отже, необхідно встановити конкретні параметри, за якими буде встановлюватись базовий розмір викупної суми для договорів страхування життя.

Крім того, розробник проекту Вимог не передбачив механізм повернення викупної суми у випадку, коли страхувальник виплатив деякі або усі платежі наперед (авансом по наступним за поточний рік періодам).

У цьому випадку страхова компанія за попередніми періодами відповідальності не несла, а відповідно ніяких затрат у неї не відбувалось.

За позицією ДРС, відсутність чіткої законодавчої урегульованості зазначеного питання може призвести до того, що проект Вимог фактично не буде працювати на практиці.

У розділі III «Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей» розробник повинен визначити всі можливі альтернативні способи вирішення існуючої проблеми, з яких обрати не менше двох альтернатив, стисло описати їх та оцінити вигоди і витрати держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування кожній з них.

Однак, розробник при визначенні альтернативних способів досягнення цілей обмежився лише текстовим описом вигод і витрат держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування кожного з них. При цьому, під час проведення оцінки впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва окремо кількісно розробником не визначено витрати, які будуть виникати внаслідок запровадження кожного з альтернативних способів, у грошовому еквіваленті відповідно до Додатку 2 до Методики.

Зазначене не дозволить в подальшому об'єктивно оцінити, наскільки обраний розробником спосіб державного втручання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

У зв'язку з неналежним опрацюванням попередніх розділів АРВ, у розділі IV «Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей» розробником не доведено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей, не проаналізовано причини відмови від застосування того чи іншого способу та аргументи на користь обраного, що є порушенням принципу ефективності – забезпечення досягнення внаслідок дії

регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів.

У розділі V АРВ «Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми» при визначенні механізму дії запропонованого регулювання розробником лише частково враховано основні бізнес-процеси, які потрібно буде забезпечити суб'єктам господарювання для реалізації його вимог, що ставить під сумнів точність розрахунків витрат суб'єктів господарювання, проведеного згідно з Додатком 2 до Методики. При цьому, залишається незрозумілим, яким чином механізм дії проекту розпорядження пов'язаний з вирішенням проблеми, описаної в розділі I АРВ.

Крім того, розробником не оцінено, які організаційні заходи мають здійснити органи влади для впровадження цього регуляторного акта після набрання їм чинності.

Ураховуючи викладене, за результатами проведеної експертизи відповідно до статті 30 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» Державна регуляторна служба України повідомляє про невідповідність проекту розпорядження Накцкомфінпослуг «Про затвердження Вимог до методики розрахунку викупної суми за договором страхування життя» принципам державної регуляторної політики.

**Голова Державної
регуляторної служби України**

К.М. Ляпіна